

Gott om myter...

Myter⁴ finns för att man lättare ska kunna hålla problemet ifrån sig - att det är "dom där andra"! Myterna gör att man fräntar mannen ansvaret och skuldbelägger kvinnan.

Det finns gott om myter när det gäller mäns våld mot kvinnor. En av myterna är att det är "en viss typ av kvinnor" som blir utsatta. Det är fel. Här finns kvinnor representerade från alla yrkeskategorier och alla samhällsgrupper. Det enda gemensamma för misshandlade kvinnor är just misshandeln. Detsamma gäller männen som misshandlar dvs att de finns i alla yrkeskategorier, samhällsgrupper, religioner och etniskt ursprung.

En annan myt är att män som slår oftast har alkoholproblem, är "onormala" eller utlänningar. Det stämmer inte heller. De flesta är "vanliga svenska män" som är vid sina sinnens fulla bruk när de slår.

En tredje myt är den att "män som slår är offer för sin barndom". Visst är det många som har haft en svår barndom, men 88% av dem som är syskon till misshandlare använder inte våld i sitt umgänge med andra. Den som slår har ett val - att slå eller att inte slå.

Det är inte heller så att kvinnorna provocerar männen att slå eller att mannen inte kan kontrollera sin ilska och frustration. *Män som slår har kontroll över sitt våld med tanke på person, tid, plats och var på kroppen de slår.* Han slår inte sina arbetskamrater, sina vänner eller sina grannar. Han slår sin fru. Han slår henne inte på festen, i affären eller ute på gatan. Han slår henne hemma när de är ensamma.

Han kan skylla på provokation eller att inte kunna kontrollera sin ilska, men det är att inte ta ansvar för sina handlingar.

-Ja, detta är vanligt...

Ett av våra allvarigaste samhällsproblem är mäns våld mot kvinnor. Under den senaste tioårsperioden har antalet anmälda misshandels- och sexualbrott ökat kraftigt. Bara under 1999 polisanmäldes cirka 20 000 fall i Sverige. Detta betyder att en man misshandlar "sin" kvinna minst var 20:e minut⁵. Därutöver finns ett stort mörkertal. Nyligen utförda undersökningar i EU⁶ har visat, att 98% av offren för våld i hemmet är kvinnor, var femte kvinna har utsatts för våld av sin man eller partner vid åtminstone ett tillfälle! Enligt samma publikation anmäls endast fem % av alla våldsbrott i hemmet till polisen.

Fotnoter:

- 1 Allmänt åtal betyder att kvinnan inte själv behöver stå för en anmälan och att om det kommer till polisens kännedom måste de starta en förundersökning
- 2 Ur "Varför slår män kvinnor". Per Isdal, Ordfront 1999, www.ordfront.se/magasin/arkiv/varfor.html
- 3 Eva Lundgren, professor i sociologi, Uppsala universitet kallar detta för våldets normaliseringsprocess
- 4 Myterna och deras noter finns i Avliva myterna, ROKS, 1990 och 1999
- 5 Enligt statistik från ROKS - Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige och BRÅ - Brottsförebyggande rådet
- 6 Ur Bryt tystnaden, EU-kommissionen

Goda råd till utsatta kvinnor

- För dagbok
- Berätta för någon
- Dokumentera skador
- Tro inte att det aldrig ska hända igen
- Förbered din flykt
- Ring en kvinnojour eller annan stödenhet
- Gör en polisanmälan

Goda råd till anhöriga, vänner m.fl.

- Ring en kvinnojour eller annan stödenhet
- Gör en polisanmälan
- Tro på vad hon berättar
- Våga se och våga fråga

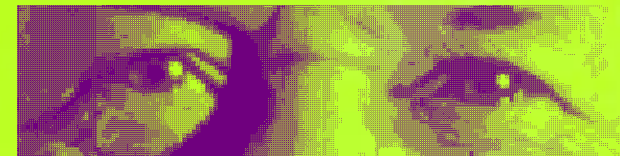
Tidiga varningssignaler

Kvinnor som blir/har blivit misshandlade kan alla berätta samma "historia":

- Nedvärderande kvinnosyn
- Så kallad "svartsjuka"
- Våldsamhet mot saker och ting.
- Isolering
- Växling mellan värme och våld
- Behov av total kontroll

Framtagen av Samverkansgruppen
Göta med stöd från Brottsofferfonden.
Text: Kerstin Kristensen

Mäns våld mot kvinnor - ett samhälls problem

Med det som i dagligt tal kallas för kvinno-
misshandel menas när kvinnor blir "slagna"
av en närstående man som de har/haft en re-
lation med. Våldet sker oftast helt utan insyn
från någon. Misshandeln faller under allmänt
åtal¹ och är ett brott. Det är aldrig kvinnans
fel att ett brott begås mot henne.

Konsekvent används i texten ordet kvinna och
innefattar givetvis tjejer.....

Vad är våld?

För att förstå våldet måste man veta vad våld är. Den enklaste definitionen av våld är maktutövning. En våldshandling som berör minst två personer. Den vill påverka, lära, visa, uppfostra eller hejda och ger upphov till ångest, smärta, skada eller kränkning. Dess konsekvens är rädsla och därmed underkastelse eller anpassning.

När man talar om våld i relationer menar man inte bara fysiskt våld utan även sexualiserat, psykologiskt och materiellt våld². Mäns våld mot kvinnor är könsrelaterat. Våldet riktar sig mot kvinnor, just för att de är kvinnor

Varför går hon inte?

Mäns våld mot kvinnor handlar inte bara om det fysiska våldet som kvinnor utsätts för, det handlar också om att deras livsrum begränsas.

Om en kvinna blir slagen första kvällen hon träffar en man, går hon med stor sannolikhet ifrån honom. Den kvinna som lever mitt i misshandeln och blir slagen av en man som hon är sambo eller maka till, går däremot inte. Den största anledningen till att hon inte går är hur hon påverkas psykiskt. På grund av de metoder mannen använder sig av uppfattar hon så småningom våldet som helt normalt. Hon får samma skador som människor som utsätts för tortyr - hon blir hjärntvättad³.

Kvinnjourerna har ofta gett rådet att kvinnor alltid ska gå vid första slaget. Numera säger de att kvinnan bör gå redan när hon märker att hennes livsutrymme börjar begränsas. Verkligheten är sådan att när första slaget kommer är misshandelsprocessen redan långt framskriden. Sakta men säkert begränsas kvinnans livsrum, både vad gäller (yttre) aktiviteter och (inre) självkänsla. Det kan innebära att mannen inte tycker om att hon träffar sina vänner, att han kritiserar dem eller inte tycker om att hon t.ex. går på kvällskurs.

Vad händer när en kvinna blir slagen?

Här nedan kommer en beskrivning som är koncentrerad och kortfattad och beskriver hur *en misshandelsprocess* kan se ut utifrån kvinnans perspektiv. Hoppas den kan vara ett stöd för dig som kvinna eller som anhörig/vän m.fl.

En kvinna och en man har en kärleksrelation och det känns helt underbart. Alla vänner och kompisar gratulerar henne till ett "gott val". Ganska snart vill mannen veta allt om henne. Han ringer ofta och vill veta vem hon träffar, var hon är, vad hon tänker göra osv. Detta gör han faktiskt inte enbart för att han är förälskad och vill vara med henne varje sekund, utan mera för att få ett grepp om henne, kunna styra henne och begränsa hennes privatliv. Det handlar inte om "svartsjuka", det handlar om att skilja henne från sin omgivning, vänner och anhöriga och kapa hennes "livlina".

Mannen vill gärna skjutsa henne till och från aktiviteter/jobbet m.m. Detta ska inte förväxlas med kärlek och omtanke, snarare handlar det om ett sätt att isolera och begränsa kvinnan. Han har ännu ej brukat våld, utan hans "strategi" är att skynda långsamt och inte bryta "kärleksförtrollningen" mellan dem båda.

Snart börjar han prata föraktfullt om tjejer och kvinnor och att de "ska veta sin plats". Han börjar ha åsikter om hur hon klär sig, hur hon betar sig, t.ex. skrattar högt, och vilka hon umgås med. Om hon inte "lyder" kommer en bestraffning. Till en början kan det handla om att höja rösterna på ett hotfullt sätt, för att efter ett tag kanske ta tag i en arm och vrida om, dra i håret. Den här situationen ger honom maktkänsla och kan även hetsa upp honom sexuellt. Han drivs av situationen att steg för steg öka sin makt över henne.

Det är när han anser att han har makten över "sin" kvinna och hon inte fortsätter anpassa sig, som första slaget kommer. Sedan kommer våldet att trappas upp.

VIKTIGT!

Det är viktigt att alltid tro på det som en kvinna berättar och ta hoten hon utsätts för på allvar. Erfarenheten är, att för det mesta bagatelliserar och förminskar kvinnan sina upplevelser av rädsla för att inte bli trodd! På sista sidan ser du adresser som kan vara bra att känna till som utsatt kvinna och för dig som vill kunna ge råd och stöd till kvinnan.

Första slaget...

Första slaget kommer förmodligen att bortförklaras med att t.ex. han hade ju haft en sådan jobbig dag på jobbet, han var ju inte nykter, kanske påstår han att kvinnan provocerade.... Dessutom är han ju mycket ångerfull. Han lovar att det inte ska upprepas. Man ska inte glömma att den man som slår också är den som ger kärlek, omsorg och tröst.

Kontrasterna mellan hans omsorg och värme och hans misshandel gör det svårt för kvinnan att ta sig ur relationen. Till en början protesterar kvinnan och tror att det ska bli bättre och att han ska sluta slå. Omgivningen vet förstås inget och många kvinnor känner skam, trots att det inte är de som slår! Tiden går och protesterna upphör och anpassningen går allt snabbare. Misshandeln och hoten fortsätter och blir allt allvarigare.

Växlingen mellan våld och värme gör att kvinnan ändå hoppas på att han ska bli bättre, dessutom har ju hennes umgänge minskat eller helt försvunnit under misshandelsprocessen, vilket gör att hennes känsla av att vara ensam är konkret.

Cirka 30 kvinnor dör varje år...

Misshandeln tar sig många uttryck, hot, knuffar, slag, sparkar, sexuella övergrepp och slutar för omkring trettio kvinnor per år på Kyrkogården. Risken är som störst för kvinnan att bli allvarligt skadad när mannen uppfattar att hans kontroll över kvinnan är slut, dvs när hon vill bryta och kanske ger sig av.

Våld är alltid ett brott!

- Partille Kvinnojour 44 51 88
- Kvinnojouren Vändpunkten 0303-24 92 50
- Terrafem- kvinno- och tjejjouren för dig med utländsk härkomst 020-52 10 10
- Kriscentrum för kvinnor 365 87 10
- Kriscentrum för män 365 87 16
- Kvinnohuset Cassandra 14 00 22
- Kvinnojouren Kungsbacka 0300-726 65
- Kvinnojouren Stenungsund 0303-846 79
- Kvinnojouren Olivia 0322-137 65

- Kvinnojouren ADA 13 11 66
- Tjejjouren ADA 13 35 55
- Stödcentrum BEDA 13 36 66
- Kvinnojouren i Göteborg 45 31 73
- Finska kvinnojouren Piilopirtti 330 25 56
- Kvinnojouren Frideborg i Mölndal 27 10 89